

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3100/2017. (V. 8.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Stumpf István* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 17.Pk.50.005/2017/2. számú végzése ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó (Magyar Szocialista Párt, 1073 Budapest, Erzsébet krt. 40–42. földszint 1.) 2017. április 20-án jogi képviselővel (*dr. Czeglédy Csaba*, 9700 Szombathely, Kossuth Lajos u. 8.) eljárva, a Fővárosi Ítéltábla útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a, valamint a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be Fővárosi Ítéltábla 17.Pk.50.005/2017/2. számú végzése ellen.
- [2] 1.1. Az alapul fekvő ügyben Budapest Főváros XIV. Kerület egyéni választókerületi képviselőjelöltje – aki egyben a Jeruzsálemi Szent Sír Lovagrend tagja is – 2017. április 4-én kifogást nyújtott be a Budapest Főváros XIV. Kerületi Helyi Választási Bizottsághoz (a továbbiakban: HVB) az indítványozó szórólapjával összefüggésben, a választás és a választási eljárás alapelveinek, valamint az Alaptörvény rendelkezéseinek megsértésére hivatkozva.
- [3] Az indítványozó által kiadott szórólap szó szerint idézte a Jeruzsálemi Szent Sír Lovagrend szabályzata 3. cikkelyének első mondatát, miszerint: „Természetéből, valamint szoroson vallási és karitatív céljaiból kifolyólag a Rend távol áll minden politikai jellegű mozgalomtól vagy intézménytől.” A szórólap tartalmazta, hogy a képviselőjelölt a Jeruzsálemi Szent Sír Lovagrend Magyarországi Helytartóságának titkára és kincstartója. Majd a szórólap következtetésképpen a képviselőjelöltről megállapította, hogy „Esküt tett, hogy nem politizál!” „Megerszgte esküjét!”
- [4] Kifogástevő állítása szerint az indítványozó által kiadott szórólap hamis állítása a választói akaratot úgy kívánja befolyásolni, hogy rossz színben tünteti fel kifogástevőt mint képviselőjelöltet, megsérti törvényben biztosított emberi méltóságát, és hátrányos helyzetbe hozza őt szavahihetőségének megkérdőjelezésével. Kifogásában előadta, hogy a szórólapon szereplő idézet a Jeruzsálemi Szent Sír Lovagrend Statútuma szöveggörnyezetéből kiragadott részlet, amellyel a szórólap kiadója azt kívánta közvetíteni a választópolgárok számára, hogy a képviselőjelölt mint a Lovagrend tagja, nem vállalhatja képviselői feladatokat. A Statútum szerint azonban maga a Lovagrend nem folytat politikai tevékenységet, azaz nem delegál jelölteket.
- [5] A szórólap ezzel nemcsak a képviselőjelölt, hanem a vallási közösség méltóságát is megsértette a kifogástevő álláspontja szerint.

- [6] A kifogástevő megítélése szerint a szórólapot kiadó szervezet kampánytevékenysége nem felel meg a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás követelményének. Mindezek alapján a jogszabálysértés tényének megállapítását és a szervezet további jogsértéstől való eltiltását kérte a HVB-től.
- [7] A HVB részben helyt adott a kifogásnak: a 33/2017. (IV. 7.) számú határozatában megállapította, hogy a szórólapon sérti a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 2. § (1) bekezdés e) pontjában foglaltakat és eltiltotta a jogsértőt a további jogsértéstől.
- [8] A HVB határozata indokolásában rámutatott, hogy a vizsgált megnyilvánulásra választási kampányban került sor. A választási kampány a közügyek szabad vitatásának egyik, a választójog szabályai körébe vont megnyilvánulása, amely nélkül a választópolgárok nem, vagy csak komoly nehézségek árán dönthetnék el, hogy kire szavazzanak. A HVB vizsgálva az értékítélet és a tényállítás közötti különbséget, korábbi alkotmánybíróági döntések alapján kiemelte, hogy indokolt különbséget tenni az értékítéletek és a tényállítások védettsége között is, mert míg a vélemények esetében a hamisság bizonyítása értelmezhetetlen, addig a bizonyíthatóan hamis tények önmagukban nem állnak alkotmányos védelem alatt.
- [9] A határozat indokolásában a HVB kifejtette, hogy az indítványozó által kiadott szórólapon lévő közlés lényege az, hogy a jelölt becsapja a választóit azzal, hogy folytathat politikai tevékenységet. A Jeruzsálemi Szent Sír Lovagrend magyarországi helytartójának állásfoglalása szerint a lovagrend tagja helyi választásokon történő indulásának sem kánonjogi, sem rendi–statutumi akadálya nincs. Ezért a szórólapon feltüntetett azon tényállítás, amely szerint „Esküt tett, hogy nem politizál!”, „Megszegte esküjét!” valótlan tényállítás, amely alkalmas a választópolgárok megtévesztésére.
- [10] A kifogás azon részét, amelyben kifogástevő a vallási közösség méltóságának megsértésére hivatkozik, a HVB érdemi vizsgálat nélkül elutasította.
- [11] 1.2. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Választási Bizottság (a továbbiakban: FVB) 18/2017. (IV. 11.) FVB határozatával a HVB határozatot helybenhagyta. Az FVB határozat indokolásában kiemelte, hogy a Rendre és a Rend tagjaira vonatkozó szabályok eltérnek egymástól. Ahogy az a Rend magyarországi helytartójának állásfoglalásából kitűnik, a lovagrendi tagság nem érinti az állampolgár azon jogát, hogy választó és választható legyen, tehát nem tiltja a Rend tagjai számára, hogy politikai tevékenységet folytassanak.
- [12] 1.3. Az indítványozó bírósági felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, amelynek nyomán a Fővárosi Ítéltábla az FVB határozatot helybenhagyta. Az ítéltábla rámutatott az indokolásában, hogy a valós tényállításokból (a lovagrend statútuma, a képviselőjelölt lovagrendben betöltött pozíciója) a szórólapon olyan következtetés jelenik meg, amely valótlan tény tartalmaz: az a következtetés ugyanis, hogy a jelölt a lovagrendi tagságából eredően nem politizálhat, nem felel meg a valóságnak. Így valótlan az a tényállítás is, hogy a jelölt esküt tett arra, hogy nem politizál; illetve a politizálással megszegte az esküjét. Az ítéltábla osztotta az FVB azon álláspontját, hogy ezek a közlések tényállítások, mert objektíve bizonyítható kijelentést tartalmaznak.
- [13] 1.4. Az indítványozó a Fővárosi Ítéltábla végzésével szemben nyújtott be alkotmányjogi panaszt. Kifejtette, hogy a ténymegállapítás fogalmát olyan kiterjesztően értelmezte az ítéltábla, ami nincs összhangban az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében elismert véleményszabadságból fakadó követelményekkel. Az ítéltábla egy közéleti vita során, választási kampányban közölt, képviselőjelöltet illető indítványozói kritikát, a szervezet helyi tagjainak személyes meggyőződését és egyben közvélekedést is tartalmazó közlése vonatkozásában jogsértést állapított meg, ami sérti az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében garantált szabad véleménynyilvánításhoz való jogát.

II.

- [14] Az alkotmányjogi panasz az Abtv.-ben meghatározott formai és tartalmi követelményeknek megfelel.
- [15] Az alkotmányjogi panasz a Ve. 233. § (1) bekezdésében írt határidőben érkezett, a panaszos kimerítette jogorvoslati lehetőségeit, a kérelem megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt feltételeknek.
- [16] Tekintettel továbbá arra, hogy a panaszos a bírósági eljárásban kérelmező volt, az Abtv. 27. § szerinti érintettsége is kétséget kizáróan megállapítható. A panaszos Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozik, s a kérelem érdemi elbírálást igénylő, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel.

- [17] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 29. §-a alapján alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tekintette, hogy egy választásokon induló jelölt egyházi szervezeti tagságára tett, a bíróság által valótlán tényállításnak minősülő kijelentés használata a választási kampány során szélesebb körben érvényesülő véleménynyilvánítási szabadság védelme alatt áll-e.
- [18] Az Alkotmánybíróság tanácsa – a befogadási eljárás lefolytatásának mellőzésével – az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján a panaszt érdemben bírálta el.

III.

- [19] Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„IX. cikk (1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.”

„XXIII. cikk (1) Minden nagykorú magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy az országgyűlési képviselők, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint az európai parlamenti képviselők választásán választó és választható legyen.”

IV.

- [20] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [21] 1. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben azt vizsgálta, hogy az ítéletábla döntése és az abban foglalt jogértelmezés sérti-e az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében deklarált véleménynyilvánítás szabadságát.
- [22] A 25/2013. (X. 4.) AB határozat indokolásának [49] bekezdése értelmében az Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panasz alapján folytatott eljárásokban elsősorban jogvédelmi szerepe van, mert az Abtv. 26–27. § rendelkezései értelmében az a feladata, hogy az Alaptörvényben biztosított alkotmányos alapjogoknak ténylegesen érvényt szerezzen.
- [23] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja.
- [24] 2. Az Alkotmánybíróság már több döntésében foglalkozott a véleménynyilvánítási szabadság kampánytevékenység során érvényesülő korlátaival.
- [25] 2.1. A 7/2014. (III. 7.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh1.) az Alkotmánybíróság átfogóan és részletezően értékelt a közszereplők személyiségi jogainak korlátozhatóságát a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása érdekében. A választási kampány a közügyek szabad vitatásának egyik, a választójog szabályai körébe vont megnyilvánulása.
- [26] Az Alkotmánybíróság az Abh1.-ben kifejtette, hogy a közügyek szabad megvitatásához fontos társadalmi érdek fűződik. Az Abh1. ezen fontos társadalmi érdek érvényesülésének alaptörvényi összefüggéseit megragadva, hangsúlyozta: „[a] szabad véleménynyilvánításhoz való jog kitüntetett helyet foglal el az Alaptörvény alapjogi rendjében. A véleményszabadságnak ez a kitüntetett szerepe kettős igazolással bír: mind az egyén, mind pedig a közösség szempontjából különösen becses jogról van szó. A szabad szólás lehetősége egyrészt nélkülözhetetlen az egyéni autonómia kiteljesítéséhez, [...] Másrészt a szólásszabadság a demokratikus, plurális társadalom és közvélemény fundamentuma. A társadalmi, politikai viták szabadsága és sokszínűsége nélkül nincs demokratikus közvélemény, nincs demokratikus jogállam” {7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [39]}. A 36/1994. (VI. 24.) AB határozatban kifejtettek szerint a szólásszabadság „különleges védelmet követel akkor, amikor közügyeket és a közhatalom gyakorlását, a közfeladatot ellátó, illetve a közéletben szerepet vállaló személyek tevékenységét érinti. A közhatalom gyakorlásában résztvevő személyek védelmében a véleménynyilvánítás szabadságának szűkebb körű korlátozása felel meg a demokratikus jogállamiságból adódó alkotmányos követelményeknek” (ABH 1994, 219, 228–229.).

- [27] 2.2. Az 5/2015. (II. 25.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh2.) a testület a fenti okfejtésre visszautalva mondta ki általános érvennyel, hogy „az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében elismert véleménynyilvánítási szabadság kiterjed a választási kampány során a jelöltek és a jelölő szervezetek által folytatott kampánytevékenységre.” (Indokolás [23]).
- [28] Az Abh2.-ben a testület rámutatott, hogy „[v]álasztási kampányban tipikusan a közszereplők egymás közti kontextusában kell értelmezni és megítélni a véleménynyilvánítási szabadságot, illetve annak korlátait. Ez mindenekelőtt annyit jelent, hogy az egymással versengő jelöltek igyekeznek előnyt szerezni, s ennek elérése érdekében nyíltan és akár kendőzetlenül is megnyilvánulhatnak. Társadalmi érdek, hogy a kampányban nemcsak a közügyeket, hanem az egyes jelöltek alkalmasságát és a jelölő/támogató szervezet programját is megvitassák. Ez alkalmanként kemény verbális csatározásokat is jelenthet, de ez része a kampány során megvalósuló véleménynyilvánítási szabadságnak.” (Indokolás [26]).
- [29] Az Abh2.-ben az Alkotmánybíróság megerősítette a 31/2014. (X. 9.) AB határozatban rögzített azon álláspontját is, miszerint a választási kampányban a másik jelöltet negatív színben feltüntető kijelentések a véleménynyilvánítási szabadság körébe tartoznak, ha ezzel a választópolgárok döntési lehetőségét kívánják elősegíteni (lásd: Indokolás [30]).
- [30] 2.3. A 9/2015. (IV. 23.) AB határozatban egy, a választási kampány során közzétett videofelvételről és annak közléseiről állapította meg az Alkotmánybíróság, hogy azok a konkrét közlés körülményeinek, tárgyának és céljának figyelembevételével egyértelműen a véleménynyilvánítás szabadságának fokozott védelmét élvező közügyek szabad vitatásának fogalmi körébe tartoznak. Az Alkotmánybíróság azzal, hogy a vitatott közlést értékítélet közvetítésének tekintette, amely nem az ellenérdekelt jelölt büntetőjogi felelősségre vonására irányult, szintén a véleménynyilvánítás szabadságának szélesebb körű érvényesülését segítette elő.
- [31] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában tehát fokozott alkotmányos védelmet élveznek az olyan értékítéletek, amelyek a közügyekre vonatkozó vélemények ütközésében kapnak hangot.
- [32] 3. Az Alaptörvénnyel összefüggésben is megállapítható, hogy az a véleménynyilvánítás szabadságának megfogalmazásánál nem tesz kifejezett különbséget értékítélet és tényközlés között. Az Alkotmánybíróság ezért jelenleg is irányadónak tartja a 36/1994. (VI. 24.) AB határozatban tett alábbi megállapításait: „[A]z értékítéletre, az egyén személyes véleményére a véleménynyilvánítási szabadság minden esetben kiterjed, függetlenül attól, hogy az értékes vagy értéktelen, igaz vagy hamis, érzelmen vagy észérveken alapul.
[...]
A véleménynyilvánítási szabadság nem ilyen feltétlen a tényállítások tekintetében. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a véleménynyilvánítás szabadsága nem terjed ki a becsületsértésre alkalmas valótlan tények közlésére akkor, ha a nyilatkozó személy kifejezetten tudatában van a közlés valótlanosságának (tudatosan hamis közlés) vagy foglalkozása, hivatása gyakorlásának szabályai szerint elvárható lett volna tőle a tények valóságtartalmának vizsgálata, de a véleménynyilvánítási alapjog felelős gyakorlásából adódó gondosságot elmulasztotta. A véleménynyilvánítás szabadsága csak a bírálat, jellemzés, nézet és kritika szabadságát foglalja magában, de az alkotmányos védelem nem vonatkozhat a tények meghamisítására. Ezen túlmenően a szabad véleménynyilvánítás olyan alkotmányos alapjog, amely csak felelősséggel gyakorolható, és a valótlan tények közlésének elkerülése érdekében bizonyos kötelezettségekkel jár a közvélemény alakításában hivatásszerűen részt vevő személyek esetében.” (ABH 1994, 219, 230–231.)
- [33] 4. Az Alkotmánybíróság fent ismertetett gyakorlatával összhangban azt vizsgálta meg, hogy a Fővárosi Ítéltábla végzése az indítványozó által közzétett szórólapon megjelenő közléssel összefüggésben olyan kiterjesztően értelmezte-e a ténymegállapítás fogalmát, amivel megsértette az indítványozónak az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében garantált szabad véleménynyilvánításhoz való jogát.
- [34] 4.1. Az Alkotmánybíróság a jelen, kifejezetten politikai jellegű választási ügyben eljárva is a konkrét ügy összes értékelt körülményére figyelemmel volt, ugyanakkor hangsúlyozza, hogy nem ténybíróságként, hanem az Alaptörvény védelmének legfőbb szerveként jár el.
- [35] Az Alkotmánybíróság akkor fogadja el a választási kampányban a másik jelöltet negatív színben feltüntető kijelentéseket a véleménynyilvánítási szabadság körébe tartozónak, ha a vitatott kijelentések a választópolgárok döntési lehetőségét kívánják elősegíteni {lásd 9/2015. (IV. 23.) AB határozat, Indokolás [36]}

- [36] A választójog az Alaptörvényben elismert, – a népszuverenitás elvének érvényre juttatását garantáló – alapvető jog. A választójog szabadságának gyakorlása abban áll, hogy a választópolgár a rendeltetésszerű joggyakorlásnak megfelelő tájékoztatás alapján jogosult eldönteni, hogy gyakorolja-e a választójogát vagy sem, illetve, hogy kire adja le szavazatát.
- [37] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint jelen ügyben a szórólapon közölt tartalom nem a jelölt alkalmasságát vagy alkalmatlanságát középpontba állító véleménynyilvánítás. A szórólapon szereplő vitatott közlések olyan – az ítéletábla által valótlannak minősített – állítások, amelyekkel az indítványozó mint jelölő szervezet arról szándékozott a választópolgárokat meggyőzni, hogy az ellenérdekű jelölt lovagrendi tagságával összeférhetetlen a választásokon való indulás. Azonban a Lovagrendre és a Lovagrend tagjaira vonatkozó szabályok eltérnek egymástól. A Lovagrend Statúmuma alapján a Lovagrend tagjai nem tesznek esküt, hanem egy kinevező oklevéllel a rend tagjai közé felveszik, és lovaggá avatják őket. A Lovagrendre mint intézményre vonatkozó szabály és a Lovagrend tagjának magatartása közötti összefüggés pedig kifejezetten erre a viszonyra vonatkozik, nincs tehát kihatása a jelölt közéleti tevékenységére.
- [38] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy a Fővárosi Ítéletábla döntése nem alaptörvényellenes módon – mind az aktív, mind a passzív választójog megfelelő érvényesülése érdekében – korlátozta az indítványozó véleménynyilvánítási szabadságát. A Fővárosi Ítéletábla támadott végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló kérelmet ezért az Alkotmánybíróság elutasította.

Budapest, 2017. április 25.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Stumpf István alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [39] Támogatom a határozat rendelkező részét, de nem értek egyet az alkotmányjogi panasz elutasításának érdemi indokolásával.
- [40] 1. A határozat szerint az lenne elsődlegesen vizsgálendő, hogy a rendes bíróság a konkrét közléssel összefüggésben kiterjesztően értelmezte-e a ténymegállapítás fogalmát. Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatából következően a vélemény-nyilvánítási szabadság korlátozásának vizsgálata nem merül ki ennyiben. A véleménynyilvánítás szabadságát érintő korlátozás megítélésekor több szempontra is figyelemmel kell lenni (nem pusztán csak arra, hogy a közlés tényállítás volt-e). Megfontolandó lett volna ezért a vizsgálatot az alábbi szempontok szerint elvégezni: „[a] nyilvános közlés megítélése során elsőként arról szükséges dönteni, hogy az adott közlés a közügyekben való megszólalást, közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben. Ennek megítéléséhez pedig elsődlegesen a közlés megjelenésének módját, körülményeit és a vélemény tárgyát, kontextusát szükséges figyelembe venni. Így a közlést érintően vizsgálni kell a médium típusát, a közlés apropóját adó eseményt, illetve az arra érkező reakciókat és az adott közlésnek ebben a folyamatban játszott szerepét. További szempontként szükséges értékelni a kijelentés tartalmát, stílusát, illetve a közlés aktualitását, valamint célját. Amennyiben e körülmények értékelésével az állapítható meg, hogy a közlés a közügyek szabad vitatását érinti, úgy a közlés automatikusan a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvezzi. Az ilyen közlés ugyanis a közhatalom és a közhatalmat gyakorlók ellenőrzésének, ellenőrizhetőségének egyik legfőbb garanciája, amely egy plurális alapokra épülő társadalom demokratikus és nyílt működéséhez nélkülözhetetlen követelmény (vö. [...] Indokolás [29]–[32]).” {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [39]}
- [41] A szórólapon szereplő közlés korlátozásának semmi más indoka nem volt (ezt állapították meg a jogalkalmazó szervek is), mint a választási eljárás alapelvei: a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás követelménye. A választás tisztasága (mint szintén alapelv) végső korlátja lehet a kampányban egyébként is sokkal korlátlanabbul

közölhető véleményeknek, tényállításoknak. E szélső korlát (egyike) pedig az, hogy a kampányeszközzel (szórolappal) folytatott kampánytevékenység (közlés) a közügyekben történő megszólalás legyen. „Vagyis a véleményszabadság már nem nyújt védelmet az olyan öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán-, vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelyek célja a pusztá megalázás, illetve a bántó vagy sértő kifejezések használata, vagy más jogsérelem okozása”. {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [40]}

- [42] A jelen esetben a jogsértőnek minősített közlés a következő volt: „Somodi Zoltán hazudik. Zuglónak? Hazudik a rendnek?”, „Esküt tett, hogy nem politizál!” „Megszegte esküjét! Ön hinne neki?”
- [43] Három tényállítás szerepel itt: 1. a jelölt hazudik, 2. esküt tett, hogy nem politizál, 3. megszegte esküjét. Különösen az utóbbi, illetve az utóbbi kettő olyan tényállítás kapcsán kérdéses, hogy az a közügyek vitatásának körébe esik-e; s az utóbbi kettő kontextusában az első tényállítás is a közügyek vitatásának körén kívül eshet. A kampányeszközök rendeltetésszerű felhasználásába az ilyen közlés nem tartozik bele, s ezért lehet arra a következtetésre jutni, hogy egy ilyen közlés korlátozását érintően nem állapítható meg a véleménynyilvánítás szabadságának alaptörvény-ellenes korlátozása.
- [44] 2. Amellett, hogy a 13/2014. (IV. 18.) AB határozat ide vonatkozó elvi tételeit mint vizsgálati szempontokat fontosnak tartottam volna figyelembe venni, a határozathoz képest eltérően kellett volna szerintem elvégezni annak vizsgálatát, hogy a tényállítás fogalmát az alapeljárásban kiterjesztően értelmezték-e.
- [45] A határozattól eltérően az adott közlés eltiltása kapcsán a véleménynyilvánítás korlátozását – álláspontom szerint – nem a (passzív, illetve aktív) választójog védelme indokolja.
- [46] A választási bizottságok és a bíróság eljárásában is a tényállításnak minősítés volt az a végigvonuló vitatott kérdés, amelynek alkotmányjogi relevanciája is van. A határozat is rögzíti: „[a] HVB vizsgálva az értékítélet és a tényállítás közötti különbséget, korábbi alkotmánybírói döntések alapján kiemelte, hogy indokolt különbséget tenni az értékítéletek és a tényállítások védettsége között is, mert míg a vélemények esetében a hamisság bizonyítása értelmezhetetlen, addig a bizonyíthatóan hamis tények önmagukban nem állnak alkotmányos védelem alatt.” Illetve „[a]z ítéletábla osztotta az FVB azon álláspontját, hogy ezek a közlések tényállítások, mert objektíve bizonyítható kijelentést tartalmaznak.”
- [47] Az 5/2015. (II. 25.) AB határozat [27] bekezdése a 7/2014. (III. 7.) AB határozat elvi tételét megerősítve kimondta: „[a]z értékítélet illetve a tényállítás közötti különbségtétel alkotmányossági relevanciája az Abh.-ban kifejtettek szerint a következő: »A véleménynyilvánítás szabadsága az értékítéletet kifejező, az egyén személyes meggyőződését közlő megszólalásokra attól függetlenül kiterjed, hogy a vélemény értékes vagy értéktelen, helyes vagy helytelen, tiszteleltre méltó vagy elvetendő. A tényállítást tartalmazó megnyilvánulások szintén részei a szólásszabadságnak. Egyrészt valamely tény közlése is kifejezhet személyes véleményt, másrészt tényközlések nélkül a véleményformálás is ellehetetlenülne. A szólás- és sajtószabadság határainak megvonásánál mindazonáltal indokolt különbséget tenni az értékítéletek és a tényállítások védettsége között [36/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 219, 230.]. Míg vélemények esetében a hamisság bizonyítása értelmezhetetlen, addig a bizonyíthatóan hamis tények önmagukban nem állnak alkotmányos védelem alatt.« (Abh., Indokolás [49])”
- [48] Ennek az alkotmánybírói határozatnak megfelel az az értelmezés, ahogy az Ítéletábla a tényállítást elhatárolta az értékítélettől, ezért a panasz elutasítását erre kellett volna alapítani.

Budapest, 2017. április 25.

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírói ügyszám: IV/1033/2017.

